

בגן של רבנו ז"ל

בגן של רבנו כנגד ג"ן פרשיות שבתורה, בעזרת השם יתברך נשתדל להכניסכם בגנו של רבנו, ולסיים על הסדר את כתביו של רבנו נחמן מברסלב ז"ל סימן אחר סימן כך שבסוף השנה הזאת תזכו לסיים, או אפילו בחלקם כתביו של רבנו ז"ל, השם יהיה בעזרכם ובעזרי

פרשת בהר בחקותי

קיצור ליקוטי מוהר"ן

סימן כז

ה. ועל-ידי תקון הברית זוכה לקול שיזדבך קול רנתו. ויעקב ששמר בריתו כמו שכתוב: "ראשית אוני" (בראשית מ"ט ג) זכה לקול כמו שכתוב: "הקול קול יעקב" (בראשית כ"ז כב). ואזי על-ידי שמיעת קול רנתו ונגונו לבד השם יתברך רואה מי שמצד לנו ואיזה עבדים מהשבעים לשון מצד לנו ומושיע מהצרה. על בן כשיש חס ושלום איזה גזרה וצרה לישראל מאיזה עבדים אז טוב לנגן הנגון של אותו העבדים שמצד להם חס ושלום וזה: "בשמעו את רנתם" (תהלים ק"ו מד) הינו רנה ונגון שלהם כנ"ל. כי על-ידי רנה ונגון לשם שמעים יכולין לעורר רחמי יתברך שיראה בצרותינו שיש לנו מאותה האמה וישיענו מהם:

ו. ועל-ידי תקון הברית זוכין לקול ומבחינת קול זוכין לשלום בבחינת: "שיר השירים אשר לשלמה" (שיר השירים א' א) למלך שהשלום שלו. ובשביל זה תקף אחר קול רנה של שירת הים וכו' לשבת שלום כמו שכתוב: "ויבאו מרתה" (שמות ט"ו כג) ושבת במרה נצטוו (סנהדרין נו) וזה: "יתען ליהם מרים שירי להם" (שמות שם כא) ראשי-תבות שלום שעל-ידי שירה וכו' לשלום (עין זהר-הקדוש קרח קע"ו):

ז. ודוקא במרה קבלו שבת שלום כי דרך השלום להתלבש במרירות בבחינת: "הנה לשלום מר לי מר" (ישעיה ל"ח יז). כמו שכל הרפואות הם סמים מרים בן השלום שהוא רפואה לכל הדברים בבחינת: "שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו" (שם נ"ז יט) דרכו להתלבש במרירות. כי כל החלשות רחמנא לצלן הם בחינת מחלקת, שיש מחלקת בין הארבעה יסודות שאחד מתגבר על חברו וצריך לראות שיהיה לו שלום, שהוא הרפואה, וכן חולי הנפש הוא בחינת מחלקת, שיש מחלקת בין הנשמה והגוף, כמו שכתוב (תהלים ל"ח ד): "אין שלום בעצמי מפני חטאתי", וצריך לקבל רפואות על-ידי מרירות, ולפעמים החלשה גוברת כל-כך עד שאין יכולת ביד החולשה לסבל מרירות הרפואות, ואז מושכים הרופאים את ידיהם מן החולשה וממאשים אותו. בן כשעונות שהם חולי הנפש גוברים מאד רחמנא לצלן, אזי אין יכול לסבל מרירות הרפואות, ואז היה כמעט אפס תקנה חס ושלום, אבל השם יתברך מלא רחמים, וכשרואה באדם שחפץ לשוב אליו יתברך, אבל אין בו פח לסבל מרירות הרפואות, אזי הוא יתברך מרחם עליו ומשליך כל חטאתיו אחר כתפיו, כדי שלא יצטרך לסבל מרירות הרבה בשביל רפואתו, רק כפי יכולתו, כמו שכתוב אצל חזקיה המלך, עליו השלום, ששבח על זה את הקדוש ברוך הוא בפסוק הנ"ל הנה לשלום וכו', "השליכת אחר גוך כל חטאי" (ישעיה ל"ח יז). ומזה יבין כל אחד ואחד בעצמו מי שרוצה לחוס על חיוו וחפץ לשוב להשם יתברך. כי על-פי רוב כשמתחיל לנס מעט בדרך הישרים ולהתקרב להשם יתברך אזי באים עליו מניעות ויסורים הרבה מכמה צדדים כל אחד כפי ענינו, ונדמה לו לפעמים שאי אפשר לסבל מרירות ויסורים ומניעות כאלה ויש שנגמל מחמת זה וחוורו ונתרחקו רחמנא לצלן. אבל החפץ באמת צריך שידע ויאמין שכל המרירות והיסורים והמניעות הבאים עליו הכל בחסד גדול. כי לפי עונותיו הרבים היה צריך לסבל מרירות הרבה יותר בשביל רפואתו שלא היה בכחו בשום אופן לסבל והיה נאבד תקנתו חס ושלום כנ"ל. אבל השם יתברך מרחם עליו ואינו שולח לו מרירות ויסורים כי אם כפי יכולתו וזאת המרירות שיש לו בודאי הוא צריך לסבל ובודאי יש בכחו לסבל. כי השם יתברך אינו שולח על שום אדם מרירות ומניעות שאי אפשר לסבלם ולשברם אף-על-פי שלפי מעשיו היה מגיע לו כך כנ"ל:

שיחות מוהר"ן

אות - קח

ידוע שלימוד הוזהר מסוגל מאד מאד. ודע שעל ידי לימוד הוזהר נעשה חשק לכל מיני למודם של התורה הקדושה: והלשון הקדוש של הוזהר מעורר מאד לעבודת השם יתברך. דהיינו השבח שמשבח ומפאר את העובד ה', דהיינו הלשון הרגיל בזהר לומר זכאה וכו' על כל מצוה ועבודה. ולהיפך הצעקה שצועק וי וכו' וי לה וי לנשמתה (רלד) על הסר מעבודת ה'. אלו הלשונות מעוררים מאד את האדם לעבודתו יתברך:

אות - קט

רבי שמעון בן יוחאי קידש כל כך את לשון התרגום עד שאפילו שאר דברים הנכתבים בלשון תרגום יש להם כח לעורר להשם יתברך (רלה):

אות - קי

יש כמה שטותים ובלבולים המתדבקים ומתחברים בהמח ובפרט בבלולי האמונה. ועל ידי השנה נפרדים מהמח. וביותר מועיל השנה לאמונה כנוצר לעיל:

אות - קיא

"אוולת אדם תסלף דרכו ועל ה' יועף לבו" (משלי יט ג). פירוש: מי שאינו מקושר ומקרב לצדיק אמיתי, אזי כל עבודתו הוא רק כמו מי שמעקם עצמו ומתדמה לחברו כקוף בפני אדם (רלו). וזהו: "אוולת אדם תסלף דרכו". הינו שהאדם על ידי אוולתו כל עבודתו היא רק בבחינת תסלף דרכו כמו מי שמסלף ומעקם עצמו אחר חברו כנ"ל. והטעם כי "ועל ה' יועף לבו" הינו להצדיק שהוא בחינת "על ה'" כי "מי מושל בי צדיק". "יועף לבו" הינו שחולק על הצדיק ואינו מקרב אליו על ידי זה "תסלף דרכו" שהוא רק כמי שמעקם עצמו כנ"ל. כי אין ממש בעבודה כי אם על ידי הצדיק האמיתי כמוא במקום אחר (רלז):

אות - קיב

איתא - אם התורה היתה נכתבת כסדר היו יודעין כל עונש ושכר של כל לא תעשה ועשה. הנה יש עברה שענשה של עברה ההיא שיהא בעל חוב תמיד (רלה) ואפילו יעשה כל צדקה דאפשר והתפעלות לא יועיל כלל. ויהיה בעל חוב תמיד. ולפעמים גורם העברה שמפיל גם אחרים להיותם בעלי חובות. ולזה יש עת שנעשו כמה בעלי חובות בעולם, זהו מחמת העברה הנ"ל שנתגברה בעולם חס ושלום: ועצה לזה. לשוב בתשובה בכלליות ולהתחנן לפני השם יתברך להצילו מעברה זו ולהתחרט בכלליות על עברה זו. ועת לשוב על זה הוא כשהוא במוחין דגדלות אזי טוב להתחרט ולבקש מאת הבורא יתברך על זה ולשוב בתשובה. כי מוחין דקטנות הוא בחינת בעל חוב. כי אמרו רבותינו וזכרונם לברכה (קדושין מט:): "עשרה קבין שנה ירדו לעולם, תשעה נטלו עבדים". שנה הוא בחינת מוחין דקטנות (רלט) עבדים בחינת (משלי כב ז): "עבד לוה לאיש מלוה". ולזה כשהוא במוחין דגדלות אזי העת לשוב על זה ולבטל הענש של בעל חוב בחינת מוחין דקטנות כנוצר לעיל:

חיי מוהר"ן

שיחות וספורים ועניינים שהיה אצל כל תורה ומעשה

(כג) מאמר הנעור בלילה סימן נ"ב. נאמר בשנת תקס"ג בבחינת (תהלים קג) עושי דברו לשמוע בקול דברו. כי מורנו הרב ר' נתן זכר צדיק לברכה קיים ענין זה מתחילה מדעתא דנפשה. ובאותו היום בא אל אדונו מורנו ורבנו זכר צדיק לברכה והוא כון ברוח קדשו הנורא והנפלא מאד וגלה לפניו הענין הזה. ומורנו הרב רבי נתן זכר צדיק לברכה בשמעו איך שמגלה לפניו ענין הזה שעשה מדעתא דנפשה, ומה שזוכין על ידי זה, וגם מעצם הרגשתו בנעימות הדברים הקדושים האלה, נתבטל מגשמיותו ויצעק בקול ואמר גיוואלד ארוצה נא בשוקים וברחובות ואצעק אהה מה הם חושבים לנפשם. ומגדל תבערת לבבו עד שממש יצא מגדר אנושי, רצה באמת לרוץ ולצעק כנ"ל. ומיד חטף אותו אדונו מורנו ורבנו זכר צדיק לברכה בבגדו, ואמר לו עמד כי לא תפעל כלל "שטיי דוא וועסט ניש פועלין":

אות-עב

צריכין להתחזק מאד באמונה שלמה להאמין בעצמו שיש לו כח לפעל כל דבר בתפלתו ושיחתו בינו לבין קונו כי יש כמה מיני חלישות הדעת בלב האדם בענין זה כאשר כל אחד יודע בנפשו ורב בני אדם נדמה להם שאין להם כח לזה ועל כן אינם מתחזקים בתפלה ועל כן צריכין להתעצב ביגיעה ועבודה גדולה מאד בענין הזה ועקר היגיעה הוא בהתחלה בבחינת כל התחלות קשות, הינו בעת שמתחיל להתפלל ולהתבודד כי אז עדין לא ראה שום פועל על-ידי תפלתו והתבודדותו.

אבל בשזוכה להתגבר בכל כחו להתפלל בכונה ולהתבודד עד שזוכה לפעל איזה דבר בתפלתו, כגון שהתפלל על איזה דבר ונענה אז הוא מתחזק בזה להאמין גם בעצמו שיש לו כח לפעל בתפלתו מאחר שראוה שגם תפלתו שמע השם יתברך ונענה ואז נעשה אצלו כלי שלמה לקבל השפע על ידי דבורי התפלה, כי עקר התהווה הכלי הוא על-ידי האמונה, והינו על-ידי שמאמין גם בעצמו שהשם יתברך שומע גם תפלתו.

וזה בחינת מה שהבכור נוטל פי שנים ומובא בכתבי האר"י וזכרנו לברכה, כי בכל ההולדות יש בהם חלק מהולדת הבכור, הינו כי כל ההולדות וכל ההשפעות נמשכין על- ידי תפלה והולדת הבכור נמשך מבחינת הפעלה הראשונה שפועל איש ישראלי על- ידי תפלתו, שעל-ידי-זה נתחזק אמונתו להתפלל תמיד ונעשה אצלו כלי וכו' כנ"ל, ועל כן נוטל הבכור פי שנים בכל אשר ימצא לו כי בכל מה אשר נמצא ונולד ונשפע לו על-ידי תפלה יש בזה חלק מהפעלה הראשונה שפעל בתפלתו שזה בחינת הולדת הבכור, ועל כן יש לו חלק כנגד כל אחד ואחד.

ועל כן באר רבנו וזכרנו לברכה, שהבכורה הוא התפלה וענין פי שנים שלוקח הבכור הוא ענין השתי בחינות שיש בהתפלה; שבחו של מקום ושאלת צרכיו כנ"ל, כי סדור שבחו של מקום קודם ואחר- כך שאלת צרכיו הוא גם כן ענין זה כי על- ידי שמוזכרין בשבחי יתברך שהוא אלקי אבותינו וכו' גומל חסדים טובים שגמל עמדם חסד ושמע תפלתם תמיד שעל-ידי-זה נתיחד שמו בעולם, על-ידי-זה נתחזק אצלנו האמונה בעצמנו שירחם גם עלינו וישמע תפלתנו בשאלת צרכינו.

וזה שכתוב: "פעל פעלת בימיהם בימי קדם וכו' צנה ישועות יעקב" וכו', הינו כמו שפעלת בימי אבותינו ועשית להם נסים וישועות גדולות כן צנה ישועות יעקב גם עתה אך לפעמים יכול הפעל דבר להחליש דעת האדם, שאף-על-פי שאבותינו ורבותינו פעלו הרבה בתפלתם, אבל איש גרוע כמוך איך אפשר שתפעל בתפלתך אבל באמת לא כן הוא כי השם יתברך שומע תפלת כל פה ויש כח בכל אחד מישראל לפעל בקשתו ברחמים אצלו יתברך אם יתפלל אליו באמת כמו שכתוב: "קרוב השם לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת", ועל כן צריך האדם שישים אל לבו ולהזכיר את עצמו מה שפמה פעמים קרא מצרה אל השם ונענה אותו והושיעו, ועל-ידי-זה יתחזק גם עתה בתפלה וה' יושיעו כנ"ל (שם) :.

ליקוטי עצות

ערך התבודדות

ב. הדיבורים שאדם משיח ומדבר בינו לבין קונו הם בחינת רוח הקודש. כי על ידי שנכנס לזה ומכריח עצמו ומכין עצמו לדבר לפני השם יתברך, שולח לו השם יתברך דבורים בפיו שהם בחינת רוח הקדש. וצריך לראות ולהשתדל לחדש תמיד, לבקש בכל עת בדברי רצויים ותחנונים חדשים, וזה זוכין על ידי טהרת הלב שזוכין על ידי תנועות הושכל בקדושה וכו'. כמו שמבאר בדעת אות ג' (כא, קנו):

ג. על ידי השיחה שמשחין ומדברין בינו לבין קונו, ומוציאין בפה הכסופין והרצונות טובים שלו, מה שהוא נכסף ומשתוקק ומתגעגע לצאת מהרע שלו ולזכות לטוב אמתי ומתפלל ומתחנן לפני השם יתברך על זה. על ידי זה הוא מוציא הנפשות טובות מכח אל הפעל. כי על ידי הכסופין לבד נעשין נפשות בכח ועל ידי הדבור, הנוכח לעיל נגמרין ויוצאין מכח אל הפעל. ועל ידי זה יזכה לפעל בקשתו וזוכה לציר אותיות התורה לטוב ומחיה ומקים הכל, וממשיך טובה וברכה בכל העולמות, ומעורר לתשובה כמה נפשות על ידי הדבור הזה שמדבר בינו לבין קונו. כי ענין זה של כסופים ורצונות טובות ולהוציאם בפה מלא הוא יקר מאד, וצריך כל אחד להרגיל עצמו לעסוק בזה הרבה בכל יום. ועל ידי זה יכולין להחזיר כל העולם למוטב (לא, ח' ט'):

עקר התקרבות רחוקים להשם יתברך, הינו גרים ובעלי תשובה הוא על ידי שידעו ויכירו בעצמם עצם התרחקותם מהשם יתברך מצד עצמם, ואף על פי כן ידעו ויאמינו גם להפך, שהם סמוכים וקרובים מאד אליו יתברך מצד רחמי השם יתברך הנפלאים מאד בלי שעור. שזה בחינת מה שאמרו רבותינו וזכרונם לברכה, גר שבא להתגיר אומרים לו מה ראית וכו', ואם אמר יודע אני ואני כדאי, הינו שמכיר בעצמו גם כן עצם התרחקותו, רק שאף על פי כן חפץ להתקרב אליו יתברך מצד שהוא בוטח ברחמיו המרבים, כי הוא יתברך אוהב גר גם כן, אז מקרבין אותו וזה בחינת מה שאמרו נעמי לרות, ארבע מיתות בית דין נמסרו לבית דין, ואמרה לה כאשר תמותי אמות וכו'. ולבאורה, הנה זה כמו התרחקות, כי רות הייתה צנועה כל כך ורצתה להתגיר בתשוקה גדולה כל כך, והיא אומרת לה אולי תחובי בחטא של ארבע מיתות בית דין חס ושלום, וגם רות למה השיבה כאשר תמותי אמות, הינו שהיא מרצה גם לזה, הנה לה להשיב בטוחה אני בתמי וצדקתי שלא אהיה חייב מיתת בית דין חס ושלום אך כל זה הוא ענין הנ"ל, כי מחמת שעקר התקרבות הרחוקים הוא על ידי בחינת התרחקות והתקרבות הנ"ל, שזה בחינת שלום לרחוק ולקרוב. כי תכף שיטעה בעצמו לומר, שכבר הוא קרוב להשם יתברך, אז ידע בודאי שהוא רחוק מהשם יתברך באמת, ומה היו כל התרבויות רחמנא לצלן. כי גם בזמן הבית שאז בודאי היה זמן התקרבות ישראל לאביהם שבשמים, ואפלו כשזכו לעמד בבית המקדש בעצמו ששם תכלית שלמות מקום ההתקרבות, בפרט בבית ראשון שהיה שם עדין הארון והלוחות וכו', אף על פי כן היו צריכין לידע כמה הם רחוקים עדין ממנו יתברך ומקדשת המקום הנורא הזה, רק להפך הכל לשמחה ולבטח בחסדי השם יתברך, שהוא מקרב גם כל הרחוקים, כמו שראינו בבית המקדש בעצמו שצמצם השם יתברך השראת שכניתו בבית המקדש, אשר הן השמים ושמי השמים לא יכלולו. וכן מעצם רחמיו יתברך צוה להעלות בהמה גשמיית לריח ניחוח. ומחמת שהם פגמו אז בזה וסברו, שכבר כל טובם בידם וכבר קרובים הם ממש מצד עצמם ועל ידי זה וירם לבם על כן שכחונו וגרמו על ידי זה כל הרבה, שזה בחינת הסבי ענין מנגדי שהם הרחיבו, כמו שפרש רש"י שם ועל כן גם נעמי דברה עם רות בדרך זה, כי אף על פי שעתה בוער לבך מאד להתקרב אל הקדשה, מכל מקום מי יודע מה יהיה אחר כך, אולי תתחייב מיתת בית דין, ורות הצדקת אף על פי שבודאי קבלה על עצמה במחשבתה אז להיות צדקת גמורה ולא שתתחייב מיתת בית דין חס ושלום, אף על פי כן השיבה לה בתמימות צדקתה, כי בודאי אינני בטוחה בצדקתי לעולם ומי יודע במה שאוכל עוד להכשל, חס ושלום. רק יהיה איך שיהיה אפלו אם יתגבר הבעל דבר חס ושלום, ויביאני למה שיביאני שאתחייב מיתת בית דין חס ושלום, אף על פי כן אני מקבלת עלי קדשת ישראל באמת ויעבר עלי מה ובאשר תמותי אמות וכו'. ואני קרבה אותה נעמי בהתקרבות גדול ונעשית צדקת גדולה, עד שזכתה שיצא ממנה משיח שיחזיר כל העולם למוטב. וכן הוא בכל אדם הבא להתקרב אל האמת, שעקר התקרבותו על ידי התרחקות. ואפלו אחר כך בשנתקרב הרבה צריך לזכר בכל פעם בהתרחקותו. רק לא להתרחק באמת על ידי זה חס ושלום, רק אדרבא, שההתרחקות יהיה בשביל תכלית ההתקרבות, בחינת שלום לרחוק ולקרוב כנ"ל (שם אות ט"ז י"ז)

ספר המידות

ספר המידות - ערך הרהורים

נד. מי שיש לו אמונה, הקדוש ברוך הוא מגן עליו, שלא יבוא לידי הרהור ואזיל להווא עלמא בלא חטא, והקדוש ברוך הוא מסיע לו:
נה. בזמן שעוסקים בתורה ובגמילות חסדים, יצרם מסור בידם:
נו. מי שיש לו הנאה מדבר אפיקורסות, לסוף שיכפו אותו לעבודה זרה:
נז. כשימונע עצמו מעברות ויבקש כפרה, זה יגרם שאפלו במחשבה לא יחטא:
נח. הבא על הכותית, הוא ממשיך על עצמו הוזהמה, ואחר כך כשבא על אשתו והוליד ולד, הולד יהיה מומר:
נט. אבנט - תקון על הרהורים: